

19.03

SOBOTA, GODZ. 18.00, SALA CZERWONA

W duchu baroku

Jarosław Thiel – wiolonczela, prowadzenie
Wrocławska Orkiestra Barokowa

Program

Jan Dismas Zelenka (1679–1745)

Simphonie à 8 concertanti ZWV 189 [22']

I. *Allegro*

II. *Andante*

III. *Capriccio. Tempo di Gavotta*

IV. *Aria da Capriccio. Andante*

V. *Menuet I&II*

Johann Friedrich Fasch (1688–1758)

Ouvertürensuite F-dur (Mus. 2-N-14, 11) [15']

I. *Ouverture*

II. *Courante*

III. *Jardinier*

IV. *Air*

V. *Gavotte I/II*

VI. *Menuet*

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

I Suita orkiestrowa C-dur BWV 1066 [24']

I. *Ouverture*

II. *Courante*

III. *Gavotte I, II*

IV. *Forlane*

V. *Menuett I, II*

VI. *Bourrée I, II*

VII. *Passepied I, II*

Okres późnego baroku był czasem swoistej syntezy całej zróżnicowanej i wielonurtowej epoki. Powstanie licznych nowych gatunków oraz rozkwit polifonii znacząco wpłynęły na rozwój pojawiających się w kolejnych stuleciach rozwiązań formalnych, bazujących właśnie na dokonaniach twórców barokowych. Wielu z nich do dziś pozostaje inspiracją dla kolejnych pokoleń artystów. Wrocławska Orkiestra Barokowa pod dyrekcją Jarosława Thiela przybliży dzieła trzech późnobarokowych kompozytorów: Jana Dismasa Zelenki, Johanna Friedricha Fascha oraz Johanna Sebastiana Bacha.

Jan Dismas Zelenka urodził się w 1679 roku w czeskim miasteczku Louňovice pod Blaníkem. Jego pierwszym nauczycielem był prawdopodobnie jego ojciec Jiří, który pełnił funkcję kantora, a zarazem organisty znajdującego się tam kościoła parafialnego. Styczność z muzyką sakralną od najmłodszych lat przeżyła się bezpośrednio na późniejszy krąg zainteresowań kompozytora. Mimo że spuścizna artystyczna Zelenki nie była szczególnie obszerna, to jego język kompozytorski jest niezwykle bogaty, zwłaszcza biorąc pod uwagę dokonania współczesnych mu artystów. Na jego twórczość składają się głównie kompozycje religijne, ale można w niej odnaleźć także utwory przeznaczone na obsadę typowo instrumentalną. Zwany także „katolickim Bachem” kompozytor większość życia spędził na dworze Augusta II, gdzie odpowiadał za oprawę muzyczną katolickich uroczystości. Tego typu muzyczne opracowania charakteryzowały się wyjątkowym wyważeniem i wzniosłością, jednak wśród jego utworów znajdziemy także takie odznaczające się niezwyklej wirtuozerią i melodyjnością, czemu zawdzięczają porównania z dziełami Antonia Vivaldiego. Należy do nich żywiotała *Simphonie à 8 concertanti* – kompozycja powstała w 1723 roku, w niezwykle płodnym twórczo dla Zelenki czasie. Dzieło składa się z kilku zróżnicowanych wyrazowo ogniw, w których odnaleźć można zarówno uroczyste, jak i taneczne tony, okraszone wykwintnymi brzmieniami.

Dzieło Zelenki poprzedzi kompozycję *Ouvertürensuite* autorstwa Johanna Friedricha Fascha. Jego twórczość uważa się za symboliczny łącznik między późnym barokiem a klasycyzmem. Artystę często przyrównywano do Johanna Sebastiana Bacha, określając go również mianem najwybitniejszego współczesnego mu kompozytora. Nie należy postrzegać ich jednak w jako rywali, a wzajemnie ceniących swoje dokonania twórców. Pomimo że większość dzieł Fascha nie została wydana za jego życia, należały wówczas do powszechnie wykonywanego repertuaru. Jego istotne znaczenie dla historii muzyki podkreślił na początku XX wieku wybitny niemiecki muzykolog Hugo Riemann – twórca podstaw współczesnej muzykologii – przyrównując go właśnie do lipskiego kantora. *Ouvertürensuite*, utrzymane w tonacji F-dur, które wykonają tego wieczoru muzycy, składa się z sześciu części o tanecznym charakterze. Pierwsza z nich stanowi krótką uwerturę, wprowadzającą następnie szereg melodyjnych motywów opartych m.in. na schemacie francuskich tańców dworskich – kuranta i gawota.

Koncert zwińczę dźwięki *I Suity orkiestrowej C-dur* BWV 1066 Johanna Sebastiana Bacha. Pochodzi ona ze zbioru czterech suit orkiestrowych BWV 1066–1069 komponowanych przez twórcę od lat dwudziestych osiemnastego stulecia. We francuskim oryginalnym ich tytuł brzmi *ouvertures*, co odnosi się bezpośrednio do rozpoczynającej dzieła uwertury, po której następuje seria stylizowanych tańców dworskich, utrzymanych zwykle w tej samej tonacji. Dzieła te określano w ten sposób także ze względu na ich charakter użytkowy – wykonywano je bowiem na otwarciu danej królewskiej uroczystości. Wówczas monarcha miał możliwość wkroczenia w zbrany tłum w iście ceremonialnej muzycznej oprawie, podkreślającej splendor owego momentu. Nie ma pewności co do tego, gdzie faktycznie mogła powstać *I Suita orkiestrowa C-dur* – być może Bach skomponował ją jeszcze w czasie pobytu w Köthen, choć równie prawdopodobne jest jej powstanie już w Lipsku. Wyraźną inspiracją dla jej materiału muzycznego była tradycja dawnej muzyki francuskiej oraz włoskiej. Cała kompozycja emanuje zaś stylem promiennej, a zarazem uroczystej muzyki tanecznej, niczym ta tworzona przez Jeana Baptiste'a Lully'ego na dworze Króla Słońce – Ludwika XIV.

Marcelina Werner-Śliwowska

Organizator:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia współprowadzona przez:

